

LUCA

SCHOOL
OF
ARTS

KOPERA

KWALITEITSKADER

Kritisch de Kwaliteit van Opleidingen
met Peers in Eigen Regie Analyseren

VOORWOORD

Verantwoordelijkheid, eigenaarschap, cocreatie, eigen regie: sleutelbegrippen in het Vlaamse kwaliteitsstelsel voor hoger onderwijs. Met KOPERA als geïntegreerd onderdeel van haar beleidscyclus toont LUCA School of Arts hoe zij zich engageert om de verantwoordelijkheid voor haar onderwijs zelf op te nemen.

KOPERA staat voor:

Kritisch de
Kwaliteit van
Opleidingen met
Peers in
Eigen
Regie
Analyseren.

KOPERA is een zesjaarlijkse cyclus rond een aantal sleutelmomenten die mogelijk maken om de kwaliteit van de opleidingen van LUCA in kaart te brengen, resultaatgerichte afspraken te maken en hieraan opvolging te geven. Die opvolging is ingebed in de algemene LUCA-beleidscyclus, waarin regelmatig wordt stilgestaan bij de realisaties van de opleidingen, en waarin de blik ook steeds op de toekomst is gericht.

Dit kwaliteitskader beschrijft de visie van LUCA op onderwijskwaliteitszorg en het verloop van de eigen regie, met inbegrip van de inbreng van interne en externe peers en stakeholders, en de afstemming met de LUCA-beleidscyclus. In 2022 werd KOPERA grondig geëvalueerd, na een eerste doorloop in alle opleidingen sinds de invoering van KOPERA in 2016. Hierbij zijn alle stakeholders betrokken geweest: de studentenvertegenwoordigers, de commissie onderwijs (met alle opleidingsverantwoordelijken), de panelvoorzitters, de procesbegeleiders van de dienst onderwijs & kwaliteit en de leden van het directiecomité. Bovendien is een benchmark uitgevoerd via gesprekken met kwaliteitsverantwoordelijken van andere instellingen en VLUHR-KZ, en door diverse kwaliteitspagina's op websites van verschillende instellingen te analyseren. Op basis van de verzamelde feedback en inspiratie is KOPERA 2.0 vormgegeven.

Naast dit kaderdocument zijn er drie draaiboeken: een draaiboek voor de betrokken opleiding(en), voor het panel en voor de dienst onderwijs & kwaliteit. Elk draaiboek beschrijft stap voor stap wat er vanuit welke rol verwacht wordt in het KOPERA-proces.

INHOUDSOPGAVE

KOPERA-kwaliteitskader	4
1. Algemeen: kwaliteit en kwaliteitscultuur	4
<u>1.1. Visie op kwaliteitszorg</u>	4
<u>1.2. Inbedding in het LUCA-brede beleid</u>	5
1.2.1. LUCA-beleid	5
1.2.2. LUCA-beleidscyclus	5
<u>1.3. Kwaliteitskenmerken</u>	5
1.3.1. Een geëxpliciteerd en duidelijk opleidingsprofiel	6
1.3.2. Goed omschreven leerresultaten	7
1.3.3. Een samenhangend en onderzoeksgericht curriculum	7
1.3.4. Krachtige onderwijsleeromgeving	7
1.3.5. Internationaal en grensdoorbrekend netwerkonderwijs	7
1.3.6. Evaluatiebeleid	8
1.3.7. Adequate voorzieningen en intensieve begeleiding	8
1.3.8. Inspirerend docententeam	8
1.3.9. Sterke kwaliteitscultuur	8
<u>1.4. Bouwstenen voor interne kwaliteitszorg</u>	9
1.4.1. Profieltekst	9
1.4.2. Analyse en opvolging van relevante data	9
1.4.3. Meerjarenactieplan	9
1.4.4. Opleidingsportfolio	9
1.4.5. Kritische reflectie	9
<u>1.5. Communicatie en publieke informatie</u>	10
<u>1.6. Evaluatie en bijsturing</u>	10
2. Specifiek: KOPERA	10
<u>2.1. Panel</u>	11
2.1.1. Samenstelling	11
2.1.2. Ondersteuning	11
2.1.3. Opdracht	12
<u>2.2. Proces</u>	12
2.2.1. Kritische reflectie door de opleiding	12
2.2.2. Voorbereiding door het panel	12
2.2.3. Bezoeken	13
2.2.4. Terugkoppeling	13
2.2.5. Rapport en kwaliteitsfiche	13
2.2.6. Opvolging	14
3. Borging	14

KOPERA-kwaliteitskader

1. Algemeen: kwaliteit en kwaliteitscultuur

1.1. Visie op kwaliteitszorg

LUCA School of Arts stelt met betrekking tot kwaliteitszorg een aantal principes centraal:

LUCA werkt vanuit een sterke **kwaliteitscultuur**: een cultuur die vertrekt vanuit vertrouwen en gericht is op waarderen, inspireren en verbeteren.

Kwaliteitszorg is **mensenwerk** en nodigt uit om te **inspireren** en te leren van elkaar. Het bieden van een kader dat dit mogelijk maakt is voor LUCA een belangrijk doel van kwaliteitszorg. Daarom maakt bij uitstek ruimte voor good practices tijdens interne professionaliseringsinitiatieven.

Er is **vertrouwen** in de voortdurende zorg voor kwaliteit binnen de opleidingen, gelet op de vanzelfsprekende verantwoordelijkheid die iedereen als docent, opleidingsverantwoordelijke, medewerker binnen een dienst, of als beleidsverantwoordelijke voelt om steeds het beste van zichzelf te geven en het normaal te vinden om dit gezamenlijk op te nemen. Het bieden van **ruimte** die ontwikkeling en experiment mogelijk maakt, hangt binnen LUCA nauw samen met vertrouwen en verantwoordelijkheid. Dit geldt evenzeer voor het bieden van de nodige ruimte om een eigen invulling te geven aan de LUCA-kwaliteitskenmerken.

LUCA werkt resultaatgericht volgens **heldere afspraken en doelstellingen**. In de beleidscyclus van LUCA staat de opvolging hiervan centraal. Geplande acties en hoe die gerealiseerd worden, worden op vaste momenten gezamenlijk overlopen. Overlegorganen bieden een plaats voor reflectie op wat beter kan en voor het waarderen van wat goed gaat. Het **borgingscomité** is te beschouwen als het centrale punt waar alles rond de kwaliteit van een opleiding samenkomt.

LUCA respecteert ook de **informele kwaliteitscultuur**, waarin afspraken een plaats hebben zonder dat deze altijd nauwgezet bijgehouden worden. Het feit dat er overleg wordt gevoerd, is uiteindelijk belangrijker dan het archief ervan. Formeel overleg is nodig als pijler waarrond het informele overleg gevoerd kan worden.

Het waarderend onderzoek door het KOPERA-panel is gebaseerd op een zo breed mogelijk beeld van de opleidingen. Het panel kijkt als het ware de 'film' en niet de 'foto' als momentopname. Het panel volgt de opleiding gedurende enige tijd mee in haar werking, via de verschillende bezoeken die over een langere periode in de tijd gespreid zijn en krijgt zo een verdiept inzicht in haar evolutie. Waarderen en bestendigen van wat er is en wat goed gaat, wordt daardoor zo optimaal mogelijk gefaciliteerd.

KOPERA verloopt ten slotte zo **'slank'** mogelijk. Het is gebaseerd op informatie die voor het overgrote deel reeds aanwezig is: het opleidingsportfolio, een actieplan... Een KOPERA-proces vraagt zo een relatief beperkte extra inspanning van de opleidingen.

1.2. Inbedding in het LUCA-brede beleid

1.2.1. LUCA-beleid

LUCA School of Arts stippelt een meerjarenbeleid uit in de vorm van een **beleidsplan** (<https://info.luca-arts.be/nl/strategie-beleid>). Het LUCA-brede beleid vormt het ruimere kader waarbinnen de opleidingen kwalitatief georganiseerd worden. Het is dan ook logisch dat opleidingen zich tot het LUCA-beleid verhouden, net zoals ook activiteiten op het vlak van artistiek onderzoek, artistieke werking of maatschappelijke dienstverlening daartoe bijdragen. De verschillende medezeggenschaps-, beleids- en bestuursorganen van LUCA worden beschreven in het **intern reglement** (<https://info.luca-arts.be/nl/over-luca>).

1.2.2. LUCA-beleidscyclus

Het directiecomité organiseert op regelmatige tijdstippen **beleids gesprekken** met de verantwoordelijken voor onderwijs, onderzoek en diensten. Voor wat betreft de opleidingen vormen de bouwstenen en uitkomsten van KOPERA een belangrijke input voor deze beleids gesprekken. Op die manier krijgt het LUCA-brede beleid een evidente plaats binnen het beleid van de opleiding, versterken beide elkaar, en is het directiecomité in staat om de voortgang te monitoren. De geïntegreerde beleidscyclus vormt zo de basis van de kwaliteitscultuur binnen LUCA op alle niveaus.

Binnen de beleidscyclus wordt voor de opleidingen een verdiepend **balansmoment** georganiseerd. Dat is een beleids gesprek waarbij het meerjarenbeleid van de opleiding en de beschikbare gegevens over de opleiding centraal staan. Ook de opleidingsoverstijgende punten krijgen de nodige aandacht. Qua timing valt dit balansmoment in het midden van de zesjaarlijkse KOPERA-cyclus. Het balansmoment helpt om de prioriteiten van de opleiding te bepalen voor de komende drie jaar, wanneer opnieuw een KOPERA-panel de opleiding komt bezoeken.

1.3. Kwaliteitskenmerken

LUCA biedt opleidingen een eigen kwaliteitskader en definieert daarbinnen negen kwaliteitskenmerken. Die kwaliteitskenmerken zijn voldoende ruim geformuleerd, waardoor de opleidingen de vrijheid hebben om er een eigen invulling aan te geven en vanuit hun eigenheid bij te dragen tot de kwaliteit en het beleid dat LUCA vooropstelt. Elke kenmerk is zo omschreven dat er voldoende aanknopingspunten zijn voor een panel om te onderzoeken hoe de opleiding hier een eigen invulling aan geeft.

De kwaliteitskenmerken zijn afgetoetst met de vereisten uit de Codex Hoger Onderwijs, zoals ook beschreven in het beoordelingskader voor de instellingsreview van Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Dit garandeert een kwaliteitskader dat aansluit bij de European Standards and Guidelines (ESG) en tegelijkertijd de specificiteit erkent van het hoger kunstonderwijs.

Voor alle kwaliteitskenmerken is er LUCA-breed beleid ontwikkeld. Het LUCA-beleid is voor de opleidingen het vertrekpunt om het opleidingsbeleid

en hierbij horende actiepunten te ontwikkelen. Doorheen de negen kwaliteitskenmerken beschrijft de opleiding hoe zij de grondhouding van LUCA uitstraalt en vormgeeft. Met andere woorden hoe zij integer en met respect handelt en hoe zij diversiteit en duurzaamheid als troef inzet in haar werking en in het curriculum.

In de draaiboeken worden de kwaliteitskenmerken uitgebreider toegelicht. Tegelijk wordt het LUCA-brede beleid en de voorzieningen waar het van toepassing is beschreven. De opleiding toont in haar aanpak via het actieplan of het opleidingsportfolio hoe ze het LUCA-brede beleid heeft eigen gemaakt. Dit kader biedt hieronder een korte beschrijving per kenmerk.

1.3.1. Een geëxpliciteerd en duidelijk opleidingsprofiel

In haar profiel expliciteert de opleiding haar **identiteit en toekomstbeeld**, geënt op het LUCA-brede beleid en afgetoetst bij interne en externe **stakeholders**. Verwante opleidingen binnen LUCA stemmen hun opleidingsprofiel af met elkaar. De opleiding beschrijft in het profiel haar inhoudelijke speerpunten (vaak gerelateerd aan onderzoek). Zij toont eveneens aan te **weten waar zij staat** ten opzichte van gelijkaardige opleidingen in **binnen- en buitenland** en hoe elk traject zich profileert binnen de opleiding. De opleiding beschrijft hoe zij de decretale opdrachten maatschappelijke dienstverlening en (voor zover het gaat om een kunstopleiding) beoefening en ontwikkeling van de kunsten invult.

1.3.2. Goed omschreven leerresultaten

De opleiding heeft haar **opleidingsspecifieke leerresultaten** helder omschreven. De leerresultaten drukken het beoogde eindniveau uit en hebben een aantoonbaar karakter. Het geleerde moet worden aangetoond aan de hand van indicatoren. De leerresultaten omvatten ook de ontwikkeling of vorming van de student als persoon. De leerresultaten sluiten aan bij de **(inter)nationale verwachtingen** van het werkveld en de discipline. De leerresultaten worden gekoppeld aan opleidingsonderdelen. De bachelor- en masterproeven tonen, als sluitstuk van de opleiding, aan dat de studenten de leerresultaten behaald hebben.

1.3.3. Een samenhangend en onderzoeksgericht curriculum

De opleiding reflecteert regelmatig over het curriculum en vernieuwt het, in overleg met alle stakeholders. De opleiding heeft een **samenhangend curriculum** gericht op het bereiken van de leerresultaten en vormingsdoelen. Het curriculum sluit aan bij het pedagogisch-didactisch concept van **curatorschap**. Leerlijnen geven een duidelijk beeld over het leertraject.

Het curriculum getuigt van een wisselwerking tussen theorie, onderzoek en praktijk. Het onderwijs is niet alleen onderzoeksgebaseerd maar ook **onderzoeksgericht**. Onderzoeksresultaten worden geïntegreerd in het onderwijs en vertalen zich rechtstreeks in kwaliteitsvolle, actuele en innovatieve opleidingscurricula. Studenten maken zelf bruggen tussen onderzoek en praktijk, tussen verschillende disciplines en tussen onderwijs en het werkveld ingebouwd.

1.3.4. Krachtige onderwijsleeromgeving

De opleiding expliciteert haar visie op onderwijs in een **didactische aanpak**. Deze wordt zichtbaar door intern overleg over variatie aan werkvormen die de opleiding welbewust kiest, afgestemd op de realisatie van de leerresultaten in de verschillende opleidingsfasen. De docenten stemmen hun didactische aanpak af op de leerlijnen van de opleiding, in lijn met de onderwijsvisie. Bovendien werken de docenten in **team**. De leeromgeving moedigt de **zelfstandigheid** en het curatorschap van de studenten zelf aan, als eigenaar van hun eigen leertraject. De leeromgeving faciliteert en stimuleert blended leren afgestemd op verschillende doelgroepen.

1.3.5. Internationaal en grensdoorbrekend netwerkonderwijs

De grenzen van disciplines, media, beeldtalen, technologieën worden doorbroken. De opleiding gaat **crossovers** aan met andere opleidingen, disciplines, instellingen, enz. De opleiding realiseert **internationalisering** via mobiliteit van studenten en docenten en creëert mogelijkheden om internationale ervaringen op te doen vanuit de campus (internationalisering@home, diverse projecten Erasmus+...). De opleiding creëert bruggen naar en werkt samen met partners in het culturele en maatschappelijke werkveld. Door bij te dragen aan de internationale profilering versterkt de opleiding de internationale reputatie van LUCA.

1.3.6. Evaluatiebeleid

De opleiding geeft haar eigen invulling aan het LUCA-evaluatiebeleid. Ze maakt zichtbaar hoe **evaluaties passen in de opleiding als geheel**: hoe ze afgestemd zijn binnen een vakgroep, leerlijn, jaar... Er is voldoende variatie in evaluatievormen. De beoogde leerresultaten kunnen worden aangetoond met de gekozen evaluatievormen. De studenten worden helder en tijdig geïnformeerd over de evaluatie. Studenten krijgen regelmatig feedback over de voortgang van hun leerproces. Er wordt regelmatig feedback van studenten gevraagd over hoe er geëvalueerd wordt.

1.3.7. Adequate voorzieningen en intensieve begeleiding

De voorzieningen en de begeleiding laten de studenten toe om hun leertraject zo efficiënt mogelijk vorm te geven, als **curator van hun eigen traject**. De opleiding reflecteert over de cijfers van de studie-efficiëntie van haar populatie. De opleiding beschrijft hoe zij de LUCA-brede studieloopbaanbegeleiding en studentenvoorzieningen aanvult en integreert in de eigen werking (instroom-, doorstroom- en uitstroombegeleiding) en hoe zij een inclusieve ondersteuning realiseert. De opleiding biedt heldere informatie over de inhoud van het curriculum en de begeleiding.

1.3.8. Inspirerend docententeam

De docenten brengen via hun **eigen onderzoek, praktijk of discipline** de laatste ontwikkelingen in het werkveld en de samenleving binnen in de opleiding. Vanuit de eigen expertise voeden ze het onderwijs en inspireren ze de studenten. De docenten zijn **actief betrokken** bij het beleid van de opleiding. Zij vormen **samen een team**, samengesteld uit een coherente mix van profielen. De opleiding maakt van de werkplek voor alle betrokkenen ook een leerplek, met aandacht voor reflectieve dialoog en permanente aanmoediging van alle vormen van interne en externe onderwijskundige, vakspecifieke en onderzoeksmatige professionalisering.

1.3.9. Sterke kwaliteitscultuur

Iedereen binnen de opleiding draagt op een gedreven en betrokken wijze bij aan de **ontwikkeling van kwaliteitszorg en -borging**. De opleiding toetst op regelmatige basis de kwaliteit van haar onderwijs af bij de verschillende **stakeholders**. De resultaten van deze toetsing worden door de opleiding opgevolgd. De bachelor- en masterproeven vormen bij uitstek de basis voor kwaliteitsborging met het werkveld. De opleiding initieert **acties** gericht op kwaliteitsverbetering, die ook de opvolging van eerdere KOPERA-rapporten (of visitaties) omvatten. Informatie over de kwaliteit van de opleiding is publiek toegankelijk.

1.4. Bouwstenen voor interne kwaliteitszorg

1.4.1. Profieltekst

De eigenheid van iedere opleiding wordt beschreven in een profieltekst. Interne en externe stakeholders zijn betrokken bij de formulering ervan en de profieltekst beschrijft hoe dit gebeurde. Deze profieltekst maakt duidelijk waar de opleiding voor staat en hoe zij zich verhoudt tot gelijkaardige opleidingen in binnen- en buitenland. De opleiding geeft aan hoe zij het profiel actueel houdt. Binnen LUCA bekrachtigt de commissie onderwijs (wijzigingen aan) de profieltekst van een opleiding, na het advies van de POC.

1.4.2. Analyse en opvolging van relevante data

De dienst onderwijs & kwaliteit verzamelt bepaalde gegevens over iedere opleiding. Het gaat om resultaten van enquêtes en om verschillende kerndata uit de onderwijsstatistieken. Een werkgroep op het niveau van LUCA analyseert het materiaal en bezorgt een overzichtelijk rapport aan iedere opleiding in functie van bespreking en opvolging. De opleiding neemt het rapport op in haar opleidingsportfolio en maakt zichtbaar welke actiepunten eruit voortkomen.

Aanvullend op de algemene gegevens formuleert de opleiding eigen actiepunten om bepaalde zaken nader te onderzoeken of af te toetsen bij stakeholders. De opleiding stelt hiervoor een planning op en maakt in het meerjarenactieplan zichtbaar hoe die wordt opgevolgd.

1.4.3. Meerjarenactieplan

Een opleiding heeft een meerjarenactieplan. Het opstellen en actueel houden ervan is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de opleidingsverantwoordelijke en het kwaliteitsanker van de dienst onderwijs & kwaliteit. Acties worden waar mogelijk gekoppeld aan het LUCA-beleidsplan en de kwaliteitskenmerken. Bij iedere actie worden de gewenste resultaten vermeld, zodat de voortgang kan worden getoetst.

1.4.4. Opleidingsportfolio

Een opleiding houdt een portfolio bij: een verzameling van activiteiten, plannen, realisaties en reflecties, waarbij de betrokkenheid van stakeholders helder terug te vinden is. Ook enquêteresultaten en onderwijsstatistieken zijn hierin terug te vinden, met aanduiding van de reflecties en eventuele acties die ondernomen zijn in opvolging van deze info. Het opleidingsportfolio is steeds actueel en toont welke stappen de opleiding gezet heeft en welke verbeteringen gerealiseerd zijn. De negen kwaliteitskenmerken bepalen de structuur van het opleidingsportfolio.

1.4.5. Kritische reflectie

Ter voorbereiding van KOPERA schrijft de opleiding een kritische reflectie. De opleiding reflecteert over de realisaties van haar actieplan gekoppeld aan de 9 kwaliteitskenmerken en het LUCA-beleidsplan. De opleiding kiest zelf de structuur voor haar kritische reflectie zolang de stand van zaken bij de 9 kwaliteitskenmerken traceerbaar blijft.

1.5. Communicatie en publieke informatie

De dienst onderwijs & kwaliteit voorziet binnen LUCA een digitaal professionaliseringsplatform waar de opleidingen een overzicht terugvinden van good practices. Uitwisseling tussen opleidingen wordt hiermee sterk gefaciliteerd. Op recurrente algemene professionaliseringsinitiatieven en interne studiedagen worden opleidingen uitgenodigd om met hun good practices uit te pakken en collega's te inspireren. Interne nieuwsbrieven zijn een bijkomend kanaal om te communiceren over de kwaliteit van de opleidingen.

Ongeveer een jaar na het panelbezoek is de uitkomst van iedere KOPERA-cyclus integraal te raadplegen op de website van LUCA. Daar wordt het borgingsbesluit gepubliceerd, met als bijlage enerzijds het integrale KOPERA-rapport, en anderzijds een bevattelijke kwaliteitsfiche met de belangrijkste punten, evenals informatie over hoe de opleiding ermee aan de slag gaat. Die kwaliteitsfiche is in een eerste versie reeds beschikbaar na het panelbezoek. Het borgingsbesluit en de kwaliteitsfiche worden opgesteld in zowel het Nederlands als het Engels.

Op Vlaams niveau zijn afspraken gemaakt over het publiek maken van kwantitatieve informatie over elke opleiding. Er is een website met informatie over alle opleidingen hoger onderwijs in Vlaanderen:

<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/opleiding-in-cijfers/>

1.6. Evaluatie en bijsturing

Ieder jaar wordt de KOPERA-systematiek door de dienst onderwijs & kwaliteit geëvalueerd in overleg met de stakeholders. Op basis van de feedback worden het kader en het proces waar relevant bijgesteld. Bij substantiële wijzigingen aan de draaiboeken rapporteert de dienst daarover aan de onderwijsraad. Wijzigingen aan het kader zelf zijn de bevoegdheid van het directiecomité.

2. Specifiek: KOPERA

Iedere opleiding (of groep van opleidingen) doorloopt ten minste om de zes jaar een analyse van de kwaliteit van het onderwijs. Dat gebeurt door een panel van externe kritische vrienden, dat nagaat hoe de opleiding de kwaliteitskenmerken invulling geeft via de gerealiseerde en vooropgestelde acties. Het panel bekijkt ook hoe de opleiding bijdraagt tot het algemene LUCA-beleid.

In KOPERA ligt de focus van de kwaliteitszorg op het verbeteraspect. LUCA verwacht van het panel geen formele beoordeling maar vraagt dat het als kritische vrienden vanuit een waarderende dialoog beargumenteerde feedback geeft, met de nodige aandacht voor good practices en suggesties die de opleidingen helpen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Het panel vertrekt hierbij vanuit het beleid van de opleiding zelf.

Het directiecomité bepaalt de kalender op basis waarvan de opleiding(en) een KOPERA-oefening doorlopen.

2.1. Panel

2.1.1. Samenstelling

Het panel wordt zodanig samengesteld dat een zinvolle discussie vanuit de rol van kritische vriend kan ontstaan. Elk panellid is in staat met een open en geïnteresseerde blik naar de opleiding te kijken, een helicopterview aan te houden, steeds af te stemmen met de overige panelleden, en een kritisch-constructieve attitude aan te houden gebaseerd op een waarderende aanpak.

Het panel bestaat doorgaans uit vijf leden (een panellid kan meerdere deskundigheden combineren):

- Een **vakdeskundige** die zelf onderwijs verzorgt in een zelfde of aanverwante opleiding met dezelfde oriëntatie en die bijdraagt aan de ontwikkelingen van de beroepspraktijk, de discipline of het vakgebied; dit panellid heeft bij voorkeur tevens ervaring met audits of het beoordelen van opleidingen;
- Een **werkveldvertegenwoordiger** die een goed overzicht heeft op de eisen die het kunst- en/of werkveld stelt aan de afgestudeerden;
- Een **onderwijsdeskundige** die ervaring heeft met het geven, ontwikkelen of ondersteunen van hoger onderwijs; het kan ook dit panellid zijn met ervaring met audits;
- Twee **studenten** die een bachelor- of masteropleiding volgen of gevolgd hebben binnen of buiten LUCA. Studenten die niet meer studeren op het moment dat het panel wordt samengesteld, mogen niet langer dan één jaar eerder afgestudeerd zijn. Student-panelleden kunnen niet afkomstig zijn uit een opleiding die voorwerp is van de betreffende KOPERA-oefening.

De opleiding streeft nadrukkelijk naar **internationale expertise** in het panel. Bij de samenstelling zijn ook genderevenwicht en diversiteit belangrijke bepalende factoren. Bij een opleiding die op meerdere LUCA-campussen aangeboden wordt, wordt gezocht naar minstens één gemeenschappelijk panellid. Panelleden hebben een voldoende breed profiel of kunnen werken vanuit een helicopterperspectief zodat meerdere afstudeerrichtingen zich voldoende 'gezien' weten.

Alle kandidaten voldoen aan de **onafhankelijkheidscriteria** en zijn op moment van samenstelling van het panel minstens drie jaar niet meer verbonden geweest aan LUCA via een betalende opdracht of als regelmatig geconsulteerde expert uit het werkveld of vakgebied. Het directiecomité is bevoegd voor het vastleggen van de nadere onafhankelijkheidsvereisten en de deontologische code voor de panelleden.

2.1.2. Ondersteuning

Het panel wordt ondersteund door een externe, niet aan LUCA verbonden, **secretaris**, die in nauwe samenwerking met de voorzitter van het panel instaat voor het opstellen van het rapport. Een onafhankelijk oordeel wordt hierdoor gegarandeerd. De secretaris bewaakt ook de waarderende aanpak.

De dienst onderwijs & kwaliteit staat in voor de coördinatie van praktische zaken tussen de opleiding en het panel. De opleiding weet zich ondersteund door een **procesbegeleider** van de dienst.

Alle betrokken partijen (de opleiding, de dienst en het panel) hebben een eigen draaiboek waarin beschreven staat wat bij welke stap in het proces door wie dient te worden opgenomen.

2.1.3. Opdracht

Van het panel wordt verwacht dat zij op basis van de door de opleiding ter beschikking gestelde documenten, door het bijwonen of bezoeken van ateliers, lessen, repetitiemomenten en van diverse realisaties (tentoonstellingen, concerten, demonstraties, voorstellingen, presentaties enz.) en door middel van de gevoerde gesprekken zich een beeld vormt van hoe de opleiding de kwaliteitskenmerken van LUCA realiseert, en hoe zij bijdraagt aan het LUCA-beleidsplan.

Tijdens de bezoeken voert het panel een constructieve dialoog met de opleiding en haar stakeholders. Het panel geeft via het rapport feedback in een algemene eindwaardering waarbij gerefereerd wordt aan elk kwaliteitskenmerk en de link gelegd wordt met het LUCA-beleidsplan. Het panel geeft puntsgewijs aan waar zij sterktes gezien heeft en waar zij groeimogelijkheden ziet en duidt aan welke zij het belangrijkste vindt (prioritering). Door de constructieve dialoog kan de aard van de algemene eindwaardering vooraf goed ingeschat worden.

Opleidingsoverstijgende punten, zaken die niet op het niveau van de opleiding opgenomen kunnen worden, maar binnen LUCA onder een andere bevoegdheid vallen, worden apart vermeld. Deze punten zijn een vast agendapunt op de balansmomenten en komen vanzelfsprekend ook op ander overleg aan bod, gerelateerd aan het domein waarop ze betrekking hebben (infrastructuur, IT-voorzieningen...).

2.2. Proces

2.2.1. Kritische reflectie door de opleiding

Ter voorbereiding van KOPERA schrijft de opleiding een kritische reflectie. De opleiding reflecteert over de realisaties van haar actieplan gekoppeld aan de kwaliteitskenmerken en het LUCA-beleidsplan. De opleiding kiest zelf de structuur voor haar kritische reflectie en zorgt ervoor dat de stand van zaken bij de kwaliteitskenmerken traceerbaar blijft. De kritische reflectie wordt ter informatie bezorgd aan de commissie onderwijs, na bekrachtiging door de POC. Het panel ontvangt de kritische reflectie ter voorbereiding op de infobijeenkomst.

2.2.2. Voorbereiding door het panel

De dienst onderwijs & kwaliteit organiseert een infodag of enkele infomomenten voor de panelleden om panelleden goed te informeren over hun opdracht binnen KOPERA en de waarderende aanpak daarbij. Er wordt voldoende tijd voorzien voor het panel om elkaar te leren kennen, een belangrijke basis voor een goede samenwerking vanuit de waarderende aanpak. De profieltekst en de kritische reflectie vormen het uitgangspunt voor de voorbereidende oefening in de waarderende aanpak.

2.2.3. Bezoeken

Er worden verschillende bezoekdagen gepland voor het panel aan de opleiding, in overleg met de opleiding en panelleden. De secretaris van het panel, de procesbegeleider uit de dienst onderwijs & kwaliteit, en de opleidingsverantwoordelijke(n) leggen de agenda vast in onderling overleg. Het panel kan onderling afspraken maken over de werkverdeling en deelname aan de verschillende bezoeken.

Tijdens het eerste bezoek, het **kennismakingsbezoek**, krijgt het panel een zo realistisch en volledig mogelijk beeld van de opleiding. Het is in deze fase nog niet de bedoeling dat het panel in gesprek gaat met de opleiding over de gemaakte keuzes, visie en beleid. Dat gebeurt tijdens het verdiepingsbezoek. De opleiding geeft de eigen studenten een actieve rol tijdens het kennismakingsbezoek.

Vervolgens wonen panelleden een reguliere activiteit van de opleiding bij - het **activiteitsbezoek** - zodat het panel de opleiding zo goed mogelijk leert kennen. Dit kan op allerlei manieren worden ingevuld: artistieke toelatingsproeven, een theorieles, een workshop, een bijdrage van een gastdocent, een atelierdag of andere praktijkles, een toonmoment, concert of het bezoeken van een tentoonstelling, een jury met puntentoekenning nadien...

Tijdens het **verdiepingsbezoek** ten slotte, gaat het panel als kritische vrienden in dialoog met verschillende stakeholders van de opleiding: studenten, docenten, opleidingsverantwoordelijken, werkveld en alumni. Het panel gaat na hoe de opleiding invulling geeft aan de LUCA-kwaliteitskenmerken. Het panel stelt in de gesprekken de waarderende aanpak voorop, en beschouwt de opleiding en haar stakeholders als gelijkwaardige gesprekspartners.

Het is niet alleen het panel dat het onderwerp van gesprek bepaalt, ook de opleiding kan ervoor kiezen bepaalde thema's voor te leggen aan het panel. Om de dialoog tussen gelijkwaardige gesprekspartners te benadrukken en te faciliteren worden de vragen voorafgaand aan het bezoek uitgewisseld.

2.2.4. Terugkoppeling

Na het bezoek volgt een **terugkoppelgesprek** tussen het panel en de opleiding op basis van het conceptrapport met de bevindingen over de realisatie van de kwaliteitskenmerken van het panel. Een lid van de directie woont dit gesprek bij. Alle gesprekspartners gaan in dialoog over de haalbaarheid van de groeikansen en bepalen samen de prioriteiten. Naast de punten met betrekking tot de opleiding worden ook de opleidingsoverstijgende punten duidelijk benoemd.

2.2.5. Rapport en kwaliteitsfiche

Op basis van het terugkoppelgesprek maakt de secretaris in samenwerking met de voorzitter het finale rapport op: het **KOPERA-rapport**, waarbij het volledige panel betrokken wordt.

De dienst onderwijs & kwaliteit plaatst het rapport op intranet en stelt de eerste versie op van de **kwaliteitsfiche** (beknopte weergave van het rapport), die openbaar gepubliceerd wordt op de website van LUCA. De opleiding kan op intranet bij het rapport meteen ook haar plan van aanpak publiceren.

De opleidingsverantwoordelijke(n) stelt het rapport voor op een vergadering van de opleidingscommissie (OC), POC en de academische raad.

2.2.6. Opvolging

De opleiding verwerkt de groeimogelijkheden die het panel benoemd heeft in haar meerjarenactieplan. Sterke punten kunnen in de verf worden gezet tijdens interne en externe professionaliseringsinitiatieven, via publieke communicatiekanalen, via quotes in de kwaliteitsfiche...

Het directiecomité beslist op basis van het advies van de academische raad en afhankelijk van het aantal en de aard van de groeikansen, hoe het rapport verder opgevolgd zal worden. Binnen een jaar na het terugkoppelgesprek is er een **opvolgggesprek** met de voorzitter van het panel (en eventueel andere panelleden), de opleidingsverantwoordelijke(n), minstens één student van de opleiding, en een delegatie van het directiecomité. De secretaris van het panel en de procesbegeleider uit de dienst onderwijs & kwaliteit wonen het gesprek bij. De bedoeling van dit gesprek is dat de opleiding toelicht wat er in tussentijd met de bevindingen en groeimogelijkheden is gebeurd. Alle gesprekspartners geven hierop feedback.

De dienst vult jaarlijks een overzicht aan met de bevindingen uit de verschillende KOPERA-processen zodat de directie steeds het totaalplaatje heeft.

Na afloop van KOPERA worden de vorderingen van de opleiding opgevolgd binnen de LUCA-beleidscyclus.

3. Borging

Na het opvolgggesprek wordt een formeel **borgingsbesluit** genomen door het borgingscomité, in opdracht van het bestuursorgaan, rekening houdend met de Codex Hoger Onderwijs (artikelen II.122 en II.107/1).

Het borgingscomité heeft als taak volgende kernvraag te beantwoorden: heeft de opleiding een goede kwaliteitscultuur die de 'plan-do-check-act'-cirkel volgt zodat kwaliteitsvol onderwijs gegarandeerd is?

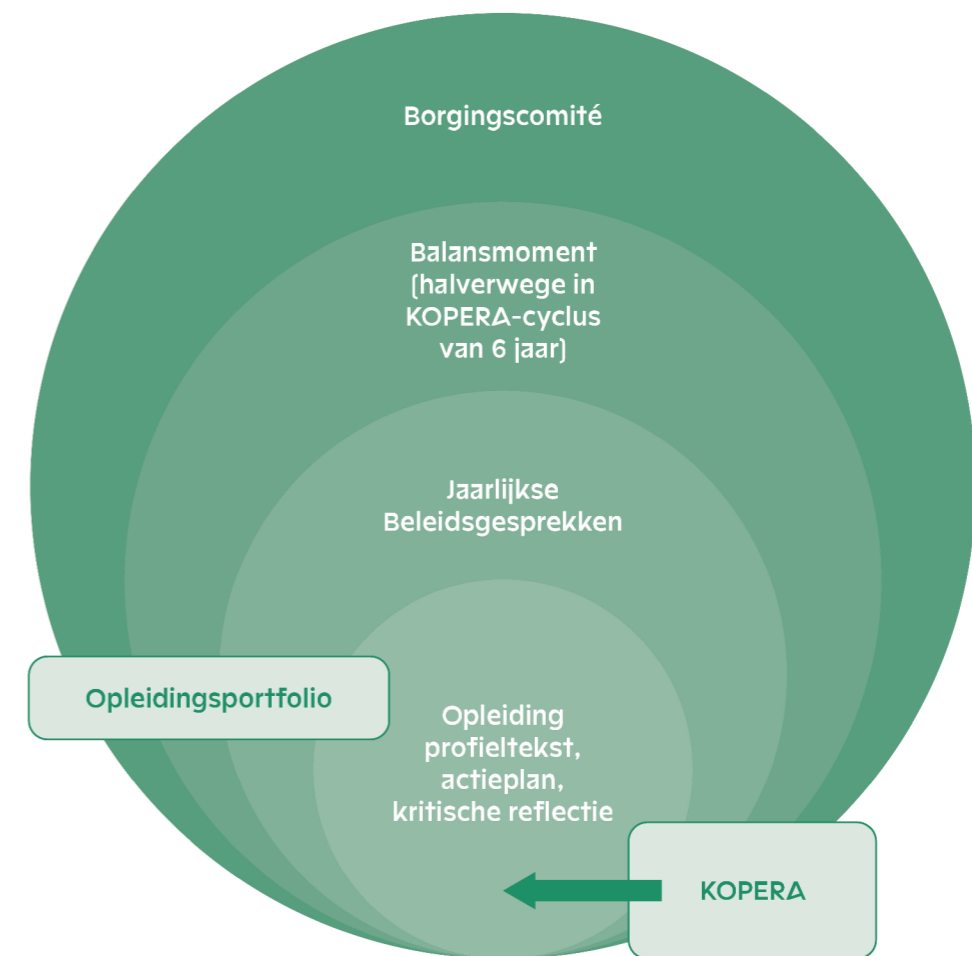
Het comité voert zelf **geen bijkomend onderzoek** uit, maar kan eventueel opleidingsverantwoordelijken of directieleden verdere toelichting vragen om te kunnen komen tot een besluit. Het comité kan daarbij beslissen om de geldigheidsduur van zes jaar te reduceren tot een kortere periode. Het bestuursorgaan bekrachtigt dit besluit.

De borging van de kwaliteit van een opleiding omvat meer dan alleen de KOPERA-oefening en het opgeleverde rapport. KOPERA op zich is immers slechts een van de dimensies binnen de kwaliteitscultuur. Het borgingsbesluit heeft betrekking op het geheel: ontwikkelen van beleid, plannen van bijbehorende acties, de uitvoering en opvolging daarvan ('plan-do-check-act') vervat in een heldere beleidscyclus.

De waarderende aanpak is een belangrijk principe van KOPERA. Door een finaal oordeel bij het borgingscomité te leggen, kan een KOPERA-panel zelf volledig waarderend werken. Zij dragen niet de eindverantwoordelijkheid voor een besluit over de kwaliteit. Het panel levert wel, na uitvoerig onderzoek, de nodige input op basis waarvan zo'n besluit genomen kan worden.

Met een afzonderlijk borgingscomité worden bovendien borging van de kwaliteit en ondersteuning van de opleiding duidelijk onderscheiden, wat een onafhankelijk oordeel ten goed komt.

Samengevat: LUCA maakt via het borgingsbesluit de kwaliteit van haar onderwijs als geheel zichtbaar vanuit een sterke kwaliteitscultuur met een heldere beleidscyclus. Onderstaande figuur visualiseert dit.

Het comité baseert zich op volgende informatie:

- De kritische reflectie door de opleiding
- Het KOPERA-rapport
- De gepubliceerde kwaliteitsfiche
- De opvolging door de opleiding zoals gebleken in het opvolgggesprek
- De opvolging die blijkt uit besprekingen in de belegingsgesprekken

Het opleidingsportfolio is steeds beschikbaar voor bijkomende informatie.

Het borgingscomité is samengesteld uit bestuurders en externe leden. De samenstelling wordt geregeld in het intern reglement. Het bestuursorgaan bekrachtigt ieder borgingsbesluit.

Na de bekrachtiging vult de dienst onderwijs & kwaliteit de kwaliteitsfiche aan met de informatie over de opvolging. Op de website van LUCA wordt de eerste versie van de kwaliteitsfiche vervangen door het borgingsbesluit, met de aangepaste kwaliteitsfiche en het integrale KOPERA-rapport als bijlage. Op dat moment is de informatie over het doorlopen proces volledig publiek: een rapport van kritische vrienden, een kwaliteitsfiche met informatie over de opvolging, en een besluit namens het instellingsbestuur.

COLOFON

D\2023\13058\1

V.U. Simon Van Damme,
Paleizenstraat 70, 1030 Brussel

LUCA School of Arts

Vormgeving: Sam Corijn

Redactie: dienst Onderwijs & kwaliteit,
Hellen van Berlo

2023

update 26/02/2025 DC20250226-042

LUCA SCHOOL OF ARTS